

Տարեկան գինը 10 ռուբլի է, կես տարվանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԵՐԵՎԱՆ 1894 ԹԻՒՆՎԱՆԻՆ

„ՄՇԱԿ“ ԴՐԱՎԱՆՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԴԻՐ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, նոյն գիրքով և նոյն պրոպագանդայով: Մեր կը ստանանք սեփական հետադարձութիւնը:

«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, կես տարվանը 6 ռուբլի:
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է խմբագրատան մէջ (Բարձրագոյն և Բարձրագոյն փողոցները անկիւնում, Թամարիայի տանը):

Կայանքութեան ուրիշ քաղաքներէ «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետեւեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция газетъ «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK»:

Յայտարարութիւններ ընդունվում են թէ հայերէն, թէ ռուսերէն և թէ օտար լեզուներով բառին վճարվում է 2 կոպեկ:

«Մշակ» առաջին երեսի վրա մասնաւոր յայտարարութիւններ կ'են տպագրվում, այլ տպագրվում են միմյանի լրագրութիւնները, մասնաւորապէս կ'են տպագրվում հաստատութիւնները յայտարարութիւնները, որոնց համար կրկնակի է վճարվում: Մասնաւորապէս տպագրվելը առ 2 ին երեսի վրա արժէ 4 ռուբլի, իսկ 2 րդ և 3 րդ երեսի վրա 2 ռուբլի:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

ԿԱՐԿՈՒՑԻ ԴԵՄ

ՅԱՆՔԵՐԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՕՍԿՎԱՅԻՆ

Ընկերութեան վարչութիւնը յայտնում է խԱՂԱՎՈՐ ԱՅԳԻՆՆԵՐԻ ՊՏԱՍՏՈՒ ԾԱՌՆԵՐԻ ԱՅԳԻՆՆԵՐԻ, ծխախոտի, գալուստի, բամբակի և այլ պլանտացիաների պ.պ. տէրերին, որ 1890 թվին, համաձայն ընկերութեան կանոնադրութեան 30-րդ և 33-րդ յօդուածներով, ընկերութիւնը դիտարկութիւն ունի բանալ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ վերջիշեալ այգիները և պլանտացիաները ԿԱՐԿՈՒՑԻ ԴԵՄ և որ յայտարարութիւններն այդ մասին ընդունում են ցանկացողներէ: ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ Դ. Ա. ԱՆԶԵԱՆԻՊՈՎ-ԻՆԵՆԶ, իսկ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԿԱՍՍՈՒՄ՝ Պ. Ա. Սիւրբանով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ներկայացվում են առանձին ԲԱՆԿՆԵՐԻ վրա, որոնք ուղարկվում են վերջիշեալ անձանց նրանց պահանջման համեմատ: Նոյն գործակալներէ կարելի է ստանալ տեղեկութիւններ այն բոլոր հարցերի մասին, որոնք վերաբերվում են ապահովագրութեան գործին:

ԿԱՐԿՈՒՑԻ ԴԵՄ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ կառավարիչ Վ. Ա. ՏԱՐԿՈՒՄԿԻՍ:

Ընկերութեան հաւատարմատար ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ՝ Դ. Ա. ԱՆԶԵԱՆԻՊՈՎ-ԻՆԵՆԶ-ին անհամբար կարելի է տեսնել «Новое Обозрѣніе» լրագրի խմբագրատանը ժամը 2-ից մինչև 3 կէսօրից յետոյ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կարկուտի դէմ ապահովագրութիւն. — ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. — Նամակ երեսնից. — Նամակ Արգինայից. — Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. — Տեղեկութիւններ թիւրքաց Հայաստանից. — Արտաքին լուրեր. — ԽԱՂԱՎՈՐ ԱՅԳԻՆՆԵՐ. — Հետադարձութիւն. — ՏԱՐԿՈՒՄԿԻՍ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻ պտոյտ Բաթումում:

ԿԱՐԿՈՒՑԻ ԴԵՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բազմաթիւ աղետներէ, որոնց դժ է լինում դիւղատեսնան, ու դիւղացին, ամենակործանիչը կ'արհուրանէ անտարակոյս:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻ

ՄԻ ՊՏԱՍՏ ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ

II

Բաթումի գործարանները, որ բանում են առկա 10,000 գործաւորներ, բացառապէս պատրաստում են ֆոտոգրաֆիկ և արկղեր՝ արտասահման ուղարկելու համար:

Այդպիսի գործարաններէ առաջ շատ կար, բայց Բաթումի գաղափ կերպով ֆոտոգրաֆիկ և արկղերով, վեառ տունը մի քանի մանր գործարաններին, որոնցից մէկը սնանկացաւ, մի ուրիշը դադարեց և այժմ միայն մի քանիսն են մնացել, այն է Բեկմանի, Մանթաշեփի, Մովսիսովի, Բաթումի և այլն: Սրանցից ամենամեծը, որ բանում են 7000 գործաւորներ և որոնցից օրեկան 24,000-ից աւելի 2 պոլոսոնց արկղեր են արտահանում՝ հրէայ Բաթումիին է:

Իր յանկարծակի երեւոյթ կարկուտը, որի կործանիչ ներգործութեան դէմ ցանկերի և այգիների հունձի վրա՝ անգոր է մարդկային ոյժը, այնպիսի հարուած է հասցնում, որ դիւղատեսնան բարձրութեանը, որ ոչ թէ միայն ահագին վնասներ է տալիս նրան, բայց շատ անգամ նոյն իսկ նրա խալաւ. քանզի վրա պատճառ է դառնում: Եւ շատ անգամ կարկուտը գալիս է նոյն իսկ տարվայ այնպիսի ժամանակին, երբ վաղորդ կամ այգու տէրն ամենից մեծ յոյս ունի հունձի աջողութեան վրա: Եւ ահա անսկիւր աջողութեան մեծ յոյսերին, յանկարծ եկած կարկուտի շնորհով յաջորդում է կատարեալ յուսահատութիւն:

Հէնց դրա գործարանն էր, որտեղ մտայ և նրա մի ծայրից միւրը անցնելու և զննելու համար, ամբողջ երկու ժամ վատնեցի: Հէնց չէ այդ հակադաս գործարանը, նրա ահագին ամբարները արկղերով լի, նրա 3 հատ, միայն դառարկ արկղեր պատրաստող մեքենայատները տեսնելուց յետոյ, մի առ մի տեսնել թէ ինչպէս թիթեղները կ'արտադրւեն, նրանցից մանր արկղեր են շինում, նրանց եղբայրները անագում են, ֆոտոգրաֆիկ լըցնում, դնում են փայտեայ արկղերի մէջ, դառնում և լցնում են ձիաքաղ վագոնները, որոնք տարվում են մինչև Նաւամատոյցները: Այնտեղ էլ բազմաթիւ մշակներ, վագոններից լցնում են նաւակները և այդ նաւակները մօտենալով արտասահմանան նաւերին, տալիս են նրան իրանց բեռները:

Ինքն ըստ ինքեան շատ հնշտ բան է երևում պատրաստել թիթեղեայ արկղ, լցնել ֆոտոգրաֆիկ, դնել փայտեայ արկղի մէջ և տանել նաւը, բայց երբ մեքենաների հետ 7000 անձ ամենայն

Սակայն եթէ չէ կարելի անսպասելի աղետի իրողութեան առաջն առնել,—կարելի է ցանկերի և պտուղների հունձի ապահովագրութեան միջոցով առաջն առնել կարկուտից պատճառած կորուստներին և վնասներին:

Եւրոպայում՝ Գերմանիայում, Աւստրիայում, Ֆրանսիայում, Շվեյցարիայում, Սպանիայում, Նաւալիայում և ուրիշ երկրներում կարկուտի դէմ ապահովագրութեան ընկերութիւնները վաղուց է արդէն գոյութիւն ունեն և մեծ գործ են կատարում: Ռուսաստանում այդ գործը դեռ ևս իր սկզբնական դրութեան մէջ է գտնվում և չէ ստացել այն ընդարձակութիւնը, որ վայելում են արեւմտեան Եւրոպայում վերջիշեալ ընկերութիւնները:

Ռուսաստանում գործի նախաձեռնութիւնը պատկանում է «Ռուսաց ապահովագրական» ակցիոնէրական ընկերութեանը և «Նակոր» ընկերութեանը 1872 թվին: Սակայն մեծ վնասներ կրելով այդ օպերացիայից, երկու ակցիոնէրական ընկերութիւնները, չէ կարողանալով միացնել իրակի դէմ ապահովագրութեան գործը կարկուտից պատճառած վնասների դէմ ապահովագրութեան գործի հետ,—երեք չորս տարվայ փորձից յետոյ իրանք հրաժարվեցան ապահովագրութեան այդ ձևից:

Դրանից յետոյ, մի քանի ռուս կառուածադերերի նախաձեռնութեամբ, հաստատվեց Մոսկվայում 1877 թվին, փոխադարձութեան սկզբունքի վրա հիմնված կարկուտի դէմ ապահովագրութեան ընկերութիւնը:

Սակայն և փոխադարձութեան սկզբունքի վրա հիմնված այդ ընկերութիւնը, իր 13 տարվայ գոյութեան ընթացքում, չէ կարողացաւ այն աստիճան ընդարձակել իր գործունէութիւնը, որ կարելի լինէր ասել թէ Ռուսաստանում ամեն ոք ձգտում լինէր ապահովել իր արտը կամ իր այգին կարկուտից պատճառած արեւմտի հետեւանքների դէմ: Մի կողմից անտարբերութիւնը և նոր, օգտաւէտ գործի նշանակութիւնը ըմբռնելու անընդունակութիւնը, միւս կողմից ամբողջ երկրի մէջ էժան և մատչելի դիւղական կրկնակի գոյութեան բացակայութիւնը՝ այն խոչնդոտներն են, որոնք օգտաւէտ հաստատութեան գործունէութեան լայնացման ամենաեական արգելաւորներ են հանդիսանում:

Այժմ Մոսկվայի վերջիշեալ ընկերութիւնը բացել է իր բաժանմունքը և մեղմօ՝ Կովկասում և Անդրկովկասում:

Կառավար չէ կայ որ մեղմօ մտ էլ դժուարութիւններ կը հանդիպէ ընկերութիւնը, մինչև որ տեղական ազգաբնակիչները կատարեալապէս կ'ըմբռնէ կարկուտի դէմ ապահովագրութեան օգտաւէտութիւնը, բայց

պէտք է այս դէպքում էլ, ինչպէս ամեն նորամուտ գործում, միջոցառել այն միտքով, որ գործը, որքան և օգտաւէտ լինէր նա,—միշտ զանգաղ կերպով է ըմբռնվում և ընդունվում՝ նահապետականութեան մէջ դարերից ի վեր ապրող աւանդապահ ազգաբնակիչութեան կողմից, որը խորշում է նորութիւնից, քանի որ իր ամբողջ կենցաղապարութիւնը խմբված է դեռ ևս անյաղթելի նախապարմունքներով:

Հանդիսացող դժուարութիւնները յաղթելու համար, հարկաւոր է:

1) որ նախ և առաջ խոշոր կառուածաւորները ապահովագրէին իրանց կառուածները, գտնէ օգտաւէտ սկզբունքը պահպանելու և դիւղական ամբողջութիւն բարի օրինակ տալու համար:

2) որ երկրի ինտելիգենցիան և նրանք, որոնք իրանք են ապահովագրել իրանց արտն ու այգին, գործի օգտաւէտութեան մասին պրօպագանդա անէին իրանց հարեւանների մէջ:

3) որ առաջին ժամանակ իրանց արտն ու այգին ապահովագրողները բաւականանալին իրանց կորուստների համար արվող նոյն իսկ փոքր վաճառարութեամբ:

Ընկերութեան վերջացած պրէմիան էլ շատ մեծ է: Նա վերցնում է 7% հունձի գնահատումից: Գիւղական հասարակութիւններին, իր կանոնադրութեան 10-որդ յօդուածի գործութեամբ, ընկերութիւնը այն դիւղումն է անում, որ ընդունում է պրէմիայի վճար՝ հունձի աւարտովից յետոյ:

Ընկերութիւնը բացել է արդէն մեր երկրում ցանկերի ապահովագրութեան գործունէութիւնը կարկուտի դէմ իսկ խաղաղի և պտղատու ծառերի այգիների, այլ և այլ պլանտացիաների, ինչպէս ծխախոտի, բամբակի և այլ պլանտացիաների կարկուտի դէմ ապահովագրութեան գործունէութիւնը ընկերութիւնը, իր կանոնադրութեան 30-րդ յօդուածի գործութեամբ, կը բանայ միմյան այն ժամանակ, երբ Կովկասում և Անդրկովկասում ապահովագրութեան այդ ձևի պահանջները կը յայտնվեն ընդամենը ոչ պակաս քան 500,000 ռուբլու գումարով:

Եւ քանի աւելի բազմաթիւ կը լինի ապահովագրողների կօտորեցնողը,—այնքան էլ կը պակասեցվի ընկերութեան կողմից վերցվող պրէմիայի չափը:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՍՏԱԿ ԵՐԵՎԱՆԻՑ

Փետրվարի 4-ին

Վերջին տարիները տեղիս թեմական դպրանոցն ստանձնապէս գրաւել է հասարակութեան ու-

թիւնները ունեն ընկերութիւններ և այդ ընկերութիւնները ոչ թէ հիմնված են զուտ փոխադարձ շահերի վրա, այլ կիսովին էլ նման են կապալաւորների կազմած մարմինների:

Այդ ընկերութիւնները կազմվում են այս կերպով:

Մէկը գործարանաիրոյցից կապալով է վերցնում՝ արկղերը գործարանից դէպի ամբարները և այնտեղից դէպի վագոնները տանելու և նաւակների մէջ լցնելու գործը: Այդ գործի համար նա վարձում է պէտք եղած քանակութեամբ մշակներ, սկսած 60 մինչև հարիւր յիսուն անձ: Խրաքանչիւր 1000 արկղ դէպի նաւակները տանելու համար, գործարանը վճարում է 20 ռուբլի, դրա համար իսկ գործաւորները աշխատում են որքան կարելի է մեծ քանակութեամբ արկղ տեղափոխել, որովհետեւ արկղները հաւասարապէս կիսվում է խմբի անդամների վրա: Եթէ օրեկան 8000 արկղ տեղափոխել մի 60 հօգուց բաղկացած խումբ, նա կը ստանայ 160 ռուբլի և այդպիսով

չափերով, որը ապացույց է դարձնում, որ նրա առաջադրությունն անհրաժեշտ կարևորություն ունի։ Ներկայ հոգաբարձությունը, ի հարկէ, չէր կարող չը նկատել այս կարևորությունը, որը ժողովրդի պահանջ է դառնել, ուստի և ձեռնարկեց դպրանոցի ուսումնական մասի բարելաւացնելը, որը պահանջում էր աւելի ծախսեր։ Անցեալ ուսումնական տարում հոգաբարձությունը մի կերպ տարաւ դպրանոցը, բայց այս տարի, ինչպէս երևում է, հոգաբարձությունը ստիպվեց դիմել ժողովրդին։ Քաղաքին նշանաւոր անձինք հաւաքվելով սրբազան առաջնորդի մօտ, ընտրեցին իրանց միջից մի քանի մարդիկ, որպէս զի նրանք դպրանոցի այս տարվայ ծախսերը լրացնելու համար, հոգաբարձությունն անդամներին հետ միասին, ժողաբարձությունն անհն է բացի սրանից դանկն աղբիւրները դարձնում ընդհանր ապահովելու համար։ Արդէն մի քանի անգամ այդ անձինքներին մէկը, պ. Սարգիսյանի հետ, հոգաբարձությունն անդամներին հետ միասին շրջել է քաղաքում և, ինչպէս լսել ենք, արդէն 1250 ռուբլի է ժողովել։ Ասում են, կարևորություն կայ 3000 ռուբլու և ինչպէս երևում է ժողովուրդը մեծ ուրախութեամբ և առատաձեռնութեամբ օգնում է հանդամակութեան։ Յայտ ունենք, որ հոգաբարձությունը ժողովարարութիւնից յետոյ կը տայ բոլոր նախարարութիւններին անունները ի գիտութիւն հասարակութեան և կը շարունակի գործը, զըստ իրանցի մշտական ապահովութեան համար աղբիւրներ ձեռք բերելու։

ՆԱՄԱԿ ԱՐԳԻՆԱՅԻՑ

Փետրվարի 3-ին

Ներկայ ամսին 1-ին, կարօի նահանգապետի կարգադրութեամբ, եկան Շիրակի նոր նշանակված տանուտէրերը, աւագ տանուտէրերը, և աստուծոյն և չառչները, և երկի դրանք գնացին իրանց պատկանող գիւղերը, նոր պաշտօնատեղերը, բոլորն էլ ուժով։ Շիրակում կան ընդամենը 25 հայ գիւղեր, եկել էին՝ 25 յոյն տանուտէրեր, 25 յոյն չառչներ, 4 աւագ տանուտէրեր (մալական) և 4 հասաուր։ Աւագ տանուտէրի ուժին է ամսական 30 ռուբլի, նրանց եասաուրները ամսական՝ 15 ռուբլի, տանուտէրերին՝ 20 ռուբլի և նրանց չառչները՝ 12 ռուբլի։ Իւրաքանչիւր մի հայ գիւղ պէտք է վճարէ ամսական տանուտէրին և նրա եասաուրին 32 ռուբլի։ Բացի սրանից, պէտք է տայ նրանց ընտանեացիներին, վառելիք, կրակ և ուտելիք։ Իսկ աւագ տանուտէրերի և նրանց եասաուրների ուժինները պէտք է տան ամբողջ 25 հայ գիւղերը։

Շիրակի հայերի մէջ մտել է մի վատ սովորութիւն, այն է 10—12 տարեկան անչափահաս տղաներին ամուսնացնում են չափահաս աղջիկներին հետ, չը նայելով որ հոգեւոր իշխանութիւնը խիստ արգելում է։ Անցեալ օր Բայ-Շիրակի գիւղում մի նմանը չը տեսնված անկարգութիւն է տեղի ունեցել, մի 10 տարեկան տղային նշանադրելով 17 տարեկան օրբորդին հետ, ուղարկում են պատկել, և այն էլ ըստի կերպով ստիպում են քահանային որ պատկել, երբ ծխատէր քահանայից մերժում են ստանում, այն ժամանակ գնում են և հարսին հօրանց տանից ուժով քաշում տանում աղայի տունը, առանց պատկելու։ Այժմ ևս երկու ինամսներին մէջ սաստիկ ատելութիւն կայ, դուրս

Իւրաքանչիւրը 2,60 կօպէկ օրեկան մի լաւ գումար, բայց բանը նրանումն է, որ օրբան զրկապաւառում—խմբի կազմակերպողը, ցոյց տուեց, որ օրեկան 8000 արկղ է տեղափոխվում, սուս դուրս եկաւ, իսկը նա է, որ օրեկան 4000 արկղ հաղիկ կարող է փոխադրել 100 հոգուց բաղկացած մի խումբ, աշխատելով օրը 10 ժամ անընդհատ, ոտքի վրա ձայնելով։ Պատմում էին որ խմբի կազմակերպողը այնքան խիստ է, որ զփախուցնում է թողնում մշակներին մի քանի շունչ աւելու և կամ նոյն իսկ պիտոյքներ հոգաւու։ Այսպէս ուրեմն, մի մշակ, բանելով օրեկան 10 ժամ, միշտ ճնշված բեռան տակ, հաղիկ կարող է գոյացնել 1 ռուբլի, այն էլ եթէ օրը անձրեւային չը լինի և կամ ծովը արկած, աղբիւրի օրբութեան չին կարող տեղափոխել ոչ մի արկղ։ Խմբի կազմակերպողը քչ միայն ձեռքերը ետնին դրած, առանց բանելու՝ հաւատարմապէս բաժին է տոմսում եկամուտից, այլ և իւրաքանչիւր մշակին ընկած բաժնից նա

ծը գրել են կարօի հոգեւոր կառավարութեանը։ Շիրակում այս տարի մի քանի աղջիկ փախչեցին դէպքեր ևս եղան, որոնց պատճառները մի քանիսնների հաս ու հասն էլ, մի քանիսնների առանց աղջկայ յօժարութեան նշաններ էր, մի քանիսն սր անիծեալ բաշխու լա ասված փողն էր։ Գիւղացիք, բաշխու ասված փողը, օրը 100-ից մինչև 300 ռուբլի է հասնում, տալիս են պարտքով, կամ տան եղած-չեղածը բոլոր ծախելով, շատերն էլ անխելձ վախճառումների տոկոսների շնորհով միանգամայն աղքատանում և վերջին ծայր թշուառութեան են հասնում։

Մի քանի տարի առաջ, Շիրակից հեռացրին, իշխանութեան կարգադրութեամբ, բոլոր հրէայ մանրախճառներին։ Այժմ նորից երևում են այդ հրէաները և գրեթէ ամեն մի գիւղում բուն են դրել։ Այդ մանրախճառ շարի-հրէաները չուտով հաղարներին տեղ են դառնում, ծծում են շարունակ խելձ հայերի արեւը, և ստիպ տոկոսի վրա բարդում, այնպէս որ գիւղացիք յաւիտեան չեն կարող ազատվել այդ հրէաւոր պարտքերից։

Թեմական տեսուչ, արքանապետի Արամ քահանայ Միւսեանցի յատուկ ջանքով բացվել են Շիրակում 1890/91 թվի ուսումնական շրջանում ուսումնարաններ հետեւալ գիւղերում։ 1) Բաշ-Երակ գիւղում երկրպետան ծխական դպրոց, 2) Փլերուակ գիւղում երկրպետան, 3) Ղալախայի, 4) Քիւրլիկ-Գարայ, 5) Բաշքաղէքար և 6) Ղօշաւանքում միջնակարգ։

Շիրակում մի քանի գիւղեր լաւ հասկացող քահանաների կարօտութիւն ունեն և ցանկանում են իրանց հաշով ձեռնադրել տալ, եթէ լինեն, ուսումնարան երկուստեքներ, մի խօսքով շատ դժուար է կարօի նահանգում հոգեւոր գործերի կարգի բերելը, և զործը դեռ ևս կարօտ է ժամանակի։

Ապօրինի կին պահելու դէպքերը օրից օր շատանում են, շատերը թողնում են իրանց օրինաւոր կանանց և կենսակցում են օտար կանանց հետ։ Շատ տեղերում տարբերով առանց պատկել են ապրում միմեանց հետ։ Շատերը իրանց կանանց ուղարկում են ծնողների մօտ, պատճառ բերելով նրանց տկարութիւնը կամ աղքատութիւնը և իրանք ապօրինի կանայք են պահում։

Կենսական պիտոյքները շատ է ժամ են, փողի շատ կարօտութիւն է տիրում։ Յօրենքի սովորը (20 պոլ) արժէ 14 ռուբլի, ալիւրի պոլը 80 կօպ, դարու սովորը (16 պոլ) 5 ռուբլի, մի ալիւր 3 ռ, վառելու ամբարի 100 կտորը՝ 50 կօպ, 1 հաւ 20 կօպ, իւղի պոլը 9 ռուբլի։

Ահ երկու շաբաթ է, որ Շիրակում լաւ ցրտեր է անում, առաջ լաւ ջերմ օրեր էին լինում, բայց առհասարակ այս տարի ձմեռն այնքան սաստիկ չէ մեղանում։

Յ. Յ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս յայտնի է Մօսկվայի «Русский Курьер» լրագրից, մի քանի ժամանակ խախտված լինելուց յետոյ, ներկայ 1891 թվին պիտի նորից լայն տեսնեն։ Սակայն այժմ թերթի խմբագրութիւնը յայտնում է, որ յաջողի պատճառներով նորից պիտի դադարի, դրան ժամանակաւորապէս, լայն տեսնելուց։ Խմբագրութիւնն առաջարկում է իր բաժնատիրներին, եթէ ցանկանան, «Русский Курьер»

իրան է վերցնում ամսական մի ռուբլի՝ իբր խումբը կազմակերպողի իրաւունք։

Առիթ ունեցալ 10 ռուբլի չափ խօսելու մի սարմատուցի հայ խմբագրի հետ, որը աշխատում էր թերթը մեծացնել, 4000 արկղը 8000 անել, մշակներին ամսական եկամուտը, բայց բոլոր ծախսերից՝ ցոյց տալ 30 ռ. դուս և արդարացին իր անխելութիւնը, առարկելով թէ, ինքը չէ միայն խմբագրող, այլ մի ընկեր էլ ունի։

—Բայց չէ՞ որ դուք ոչ մի վեռան չեք տեսնի, եթէ օրը անձրեւային լինի։

—Ինչպէս չէ, պատասխանեց նա—արդիւնքից դուրս չեմ բաժին քիչ կը լինի։

—Սակայն դուք առանձնապէս մի մի ռուբլի էլ ստանում էք մշակներից։

—Ինչ անենք, բա որ ևս եմ սրանց գործ տուել։

—Շատ լաւ, տեսցի—իսկ եթէ տանելու ժամանակ արկղերը վայր ընկնեն և փշանան, այն

լրագրի փոխարէն Մօսկվայի «Русскія Вѣдомости» լրագրիւր ստանալ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ մեզ գրում են, որ դերասան Սարգսեան աւարտեց այնտեղ իր ներկայացումները և ուղևորվեց Բագու, որտեղ նմանապէս պիտի ներկայացուցնեն։

Անդրկովկասի մի քանի հայաբնակ տեղերում, ինչպէս մեզ հաղորդում են, հոգեհանգիստներ են կատարվում Միտիլի էմիլին յիշատակին։

«Հիւսիսային գործակալութիւնը» հեռագրում է մեզ, որ փետրվարի 8-ին սկսվեց վարչակալի նահանգական դատարանում օֆիցէր Բարտենկի գործը, որը մեղադրվում է վիսոփայական դերասանութեան սպանելու համար։ Բարտենկի մեղադրվում է պատժական օրէնքների 1455 յօդուածի հիման վրա։ Վկաների թիւը 69 էր, սակայն դատարանն եկան միայն 13 հոգի, ի միջի այլոց և դերասանութեան մայրը Բարտենկիին պաշտպանում էին Պլվկաւ և Զակա փաստաբանները։ Բարտենկի ասում է, որ վիսոփայական իր վարմունքով զբոսաց իր մէջ խանդութիւնը և ամեն բանում մեղադրում է դերասանութեան։ Միւս վկաները՝ գնեւրալ Գալիցին, Բարտենկի ծառան, մեղադր աղախներ, խոհարարուհին, թատրոնական պահեստի տեսուչին, սրա մօտ ծառայող կինը և ուրիշները, —հանպուհեալ դերասանութեան նպատակը ցուցմունքներ են տուել։

Պետերբուրգում հրատարակվող գերմանական «Petersb. Herald» լրագրիւր նորերում թարգմանել և տպել է ռուս յայտնի զրոյ կարագրի մի վէպ, «Голосъ крови» վերնագրով։ Հեղինակը գանգատվեց, դատը հասաւ մինչև Սենատը և ասա Սենատը բացատրեց, որ ռուսաց օրէնքների հիման վրա, մի որ և է գրուած թարգմանել իրաւունք ունենալու համար՝ ամենին հարկաւոր չէ ձեռք բերել գրուածքի հեղինակի թոյլտուութիւնը։

Փետրվարի 14-ին հայոց դերասանական խումբը պիտի ներկայացնի բանկի թատրոնում Շիրլէրի «Աւագաններ» դրաման։ Կար Մօսկի յայտնի գիւղը պէտք է կատարէ պ. Պետրոսեան։

Այս օրերս Թիֆլիս է եկել թիւրքաց Հայաստանից անդլիական լրագրիւրների թղթակից պ. Մակդոնալդ։

«Տարազ» պատկերազարդ շաբաթականը հաստատաւորներին լսել է, որ Բագու քաղաքում կազմվում է մի ակցիոնէրական ընկերութիւն, այդ քաղաքում մի ամենօրեայ հայերին թերթի հրատարակելու համար։

Մի շատ համակրելի առաջարկութիւն է անում Բագուի «Каспий» լրագրիւր, այն է կազմել Բագու քաղաքում «Մասնաւոր ծառայողների փոխադարձ օգնութեան» ընկերութիւն։

«Տարազ» շաբաթականը հետեւեալ կերպով է պատասխանում մայրաքաղաքների ռուսաց մամուլի մէջ հայերի վերաբերմամբ վերջին օրերս երեւցած մի քանի յօդուածներին. «Պետերբուրգի և Մօսկվայի լրագրիւրները վերջերս սկսել են հայերի մասին մի քանի յօդուածներ ապագրել. առա-

ջինը «Новости» լրագրին էր, որը իր № 10-ի մէջ ապագրեց մի «Նամակ խմբագրութեան» որին տառն անգամ կարդալուց յետոյ էլ ընթերցում էր «Остась Его»-ի հետ, հարցումներ է առաջարկում նրան, թէ ինչպէս պէտք է առաջնաւորել հայերի վախճառութեան, ինչպէս թուղթներ նրանց աղբեղութիւնը և այլ անմիտ ու անտանգ հարցեր։ Յետագէմ հակառակորդը նոյնպիսի ծաղիկի պատասխաններ է տալիս, որչափ «Новости» լրագրի աղատամիտ աշխատակիցը Ոչ մի ևս օգտակար լրագրի մէջ դուք չեք տեսնել տեսակ մի կեղծ, երկչոտ ու անմիտ յօդուած, որը գուցէ գրված է «Новости» լրագրի խմբագրութեան մէջ որոշ նպատակով, բայց հրէական խորամանկութիւնն այդտեղ ոչնչանում է ծխական երկչոտութեան առջև։ Այդ յօդուածի աղթով «Гражданинъ» լրագրիւր, իր № 16, 17, 18 համարներում երեք ընդարձակ յօդուածներ է նուիրել հայոց կեանքին, և թէև անդ սխալ, անուպատ կարծիքներ է յայտնում հայերի մասին, բայց գտնէ խօսում է պարզ և յայտնի կերպով։ Նոյն առիթով մենք կարդացինք և յօդուած «Московск. Вѣдомости» լրագրի № 26-ի մէջ։ Այդ լրագրիւր արդէն յայտնի է։ Մենք չուրախ կը լինէինք, եթէ մայրաքաղաքի լրագրիւրները լրջօրէն և անաչառութեամբ ուսումնասիրէին հայոց կեանքը և մասնացոյց անէին հայ նոյն իսկ ամենախոշոր պակասութիւնների վրա, բայց և խոստովանէին մի և նոյն ժամանակ նրա առանձնապատկերներն ու ձգտումները մաքրութեան աստիճանը, նրա սէրը դէպք քաղաքակրթութիւնը, և վերաբերվին հային ոչ թէ նախապաշարձեղով, այլ ինչպէս վայել է մարդ սէր պուրբիցիաներին, այն ժամանակ ժամուկ մէջ չէին երեսայ վերջիչեալ անբուխաղ յղուածները։

Դիլիջանի մօտ գտնվող Պոդու-Քիլիսի գիւղում, փետրվարի 3-ին սիրողների խումբը մի հայերի ներկայացում տուեց, յօդուած նոյն գիւղի ուսումնարանին։ Ներկայացման մուտք եղաւ 40 ռուբլի։

Փետրվարի 9-ին, շաբաթ օր, Թիֆլիսի թատրոնում կայացաւ Լասալ ամուսինների բանիֆիկացիայի Վեների և Դիւմանտարի «Don César de Bazan» յայտնի դրաման։ Մենք տեսնել քաղ պիւեսան թէ հայոց և թէ ռուսաց բեմի վրա, բայց այնպիսի ensemble-ով կատարված չէին տեսնել, ինչպէս նրան կատարեց շաբաթ օր մի ֆրանսիական խումբը։ Աչքի ընկնող էին իրանց մտածված և խելացի խաղով թէ տիկին և թէ պարսկ Լասալ։ Վատ չէր լինի եթէ մեր հայ դերասաններն ու սիրողները զայն շաբաթ օր թատրոն՝ սովորելու համար թէ ինչպէս պէտք է խաղալ այն պիւեսան, որ իրանք այդքան անշուք կերպով են խաղացել միշտ։ Բայց հայի յատուկ թիւին է՝ ոչինչ չուզեալ սովորել, հաւատացած լինելով թէ ինքն ամեն բան ուրիշից լաւ գիտէ։ Հայի հրէաւոր ինքնահաւանութիւնն է որ մեզ նման է մեր մէջ ամեն առաջադիմական քաղաքի թատրոնը գրեթէ լի էր։ Հասարակութիւնը մեծ ոգևորութեամբ էր ընդունում շնորհալի ամուսիններին. ևրկուսն էլ ստացան հասարակութեան կողմից պատկան, փառնքի և թանգազին ընծաներ։

պահել է դեռ ևս իր լաւ դրացմունքներից մի քանիւր. միայն փոխվում է նա կասկածորի կեղծ ծառայի և խորամանկի, նա կասկածում է ամեն մի հետաքրքրողի վրա, վախճալով թէ կընկնի մի ուրիշ զրկողի ճանին ևս։ Այդպէս օրինակ, ինձ պատմեցին, որ մշակները կարծիքով թէ ևս հետաքրքրվում եմ իրանց կեանքով նրա համար, որպէս զի գործարանատիր լոյ մօտ գնամ և աւելի պակաս գնեմով յանձն առնեմ արկղերը փոխադրելու գործը, թշնամական կերպով խօսել էին իմ մասին և առել են։ —Մեր խմբագրողը յիմար էր, ինչու առեց թէ օրեկան 8000 արկղ ենք փոխադրում, թող ամէ թէ սկի 1000 էլ չենք կարողանում։ Կարծ ժամանակ միայնով Բաթումում, չը կարողացաւ աւելի մօտ կերպով ուսումնասիրել կեանքը, բայց ինչ որ տեսաւ և ինչ որ ստուգեցին, շատ ճշտող տղա որութիւն թողեց ինձ վրա։

Ապրիլ

Թող տուեց, որ կարմիր ծովի մոտ գտնվող
Ֆրանսական երկրները միջով անարգել անցնի
Պորտուգալի Մաշկով, որին Աշխարհագրական ընկե-
րությունը գիտնական նպատակով ուղարկում է
Աբիսինիա:

Աթլենթի, 10 փետրվարի: Այստեղ հասավ Մեծ
Իշխան Գեորգի Ալեքսանդրովիչ:

Պետերբուրգ, 11 փետրվարի: Պետական բան-
կը, մինչև նոր փոխադրվելը, կը վերցնի Պե-
տերբուրգում մուրհակների զեղչից, վեց ամիս
պայմանագրով: 4 1/2 տոկոս, վեց ամիս ավելի,
բայց ինն ամիսը ոչ ավելի պայմանագրով 5
տոկոս: Իսկ տոկոսները թղթերի գրավանքով
տարեկան 5 1/2 տոկոս:

ՎԱՐՏԱՎԱ, 11 փետրվարի: Գերատնտեսի վա-
նական պայմանագրի համար մեղադրված գրող-
ն էնան հուսանքների գնդի նախկին սպայ Բար-
տենով դատապարտված է բոլոր իրաւունքներից
զրկվելուն, ութ տարվա տաժանակիր աշխա-
տանքներին ու ցմահ աքսորին:

Աթլենթի, 11 փետրվարի: Թագաւորական ըն-
տանից ու ռուսաց միանա զինվորացի Մեծ
Իշխան Գեորգի Ալեքսանդրովիչին Պրեյնուս:

ԿԱՅԻՆԻ, 11 փետրվարի: Օսման-Գլզմա փախա-
կաւալ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍՍ.
Փետրվարի 8-ին
Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ . . . 85 ր. 05 Կ.
Իերլինի վրա 100 մարկ . . . 41 > 70 >

Փարիզի վրա 100 ֆունտի	33 > 70 >
Ուսկի	արծէ . . . 6 > 85 >
Մաքսային կուպոններ	136 > 50 >
Արծաթ	1 > 08 >
Բորսային դիվիդենդներ	4 1/2 > 50 >
Պետ. բանկի 5 1/2 տոմս	104 > 50 >
— — — — — 2-րդ	103 > 75 >
— — — — — 3-րդ	103 > 50 >
— — — — — 4-րդ	103 > 50 >
— — — — — 5-րդ	103 > 50 >
— — — — — 6-րդ	103 > 50 >
6 1/2 տոկոսայ ընտան	145 > 25 >
4 1/2 տոկոսայ փոխադրվելուն	— > — >
Արևելյան 5 1/2 փոխադր. 1-ին շրջ.	102 > 35 >
— — — — — 2-րդ	103 > 25 >
— — — — — 3-րդ	104 > 75 >
Ներքին 5 1/2 տոմսային փոխադրվ.	226 > 25 >
— — — — — երկրորդ	226 > 25 >
Պետական. երկաթուղային ընտան .	104 > 25 >
5 1/2 1/2 րենտան	107 > 50 >
4 1/2 տոկոսայ փոխադրվելուն	95 > 62 >
5 1/2 տոկոս. թղթ. ագն. կալ. բանկի	104 > — >
5 1/2 1/2 փոխադր. գնդ. հող. բանկի	108 > 62 >
4 1/2 1/2 տոկոսային թղթեր կալուած.	— > — >
— — — — — փոխ. կրեդիտ. ընտան. մեալայ.	140 > 37 >
— — — — — թղթայ.	103 > 37 >
Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ.	— > — >
ընկերության օրինագրայիններ.	101 > 50 >
Մոսկվայի քաղաք. օրինագրայիններ.	101 > — >
Օդեսայի	101 > 75 >
Թիֆլիսի	— > — >
— — — — — թիֆլիսի կալ. բանկի.	— > — >
— — — — — Բուխարայի	— > — >
Ս. Պետերբուրգի բորսայի տրամադրվելուն	— > — >
Թող է:	— > — >

Խմբագիր-հրատարակող՝ ԳԻՐԳՈՐ ԱՐՇԵՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ	ԷԼԵԿՏՐՈՆ	ԳԱՋԱՅԻՆ ՆՈՐ ՇԱՐԺԻՉՆԵՐ
Ուժի հասցնել տարածության վրա.	ԳԼԵԲՈՎ, եղբայրներ	Օտտո Բրանսդայ, որոնք իրանք իրանց են ուղղում ու օժ- փում:
ՏԵԼԵԳՐԱԿԱՆ ՍԱՐԳԵՆԸ.	ԳԼԵԲՈՎ (Գոնի վրա)	Գաղի համար — ամուսին,
Էլեկտրական նշաններ.	ՐՕՍՏՈՎ (Գոնի վրա)	— — — — — նախկին,
ՋԱՆԳԱԿՆԵՐ	Մեծ Սաղավայա փողոց,	— — — — — անտրացիայի,
ԳԱԼՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՏԻԿԱ.	24	— — — — — կերպարների
Էլեկտրոլիզ.	— — — — —	— — — — —
Ապոմոլապոններ, էլեմենտներ,	ՐՕՍՏՈՎ (на Дону)	1 1/2-ից մինչև 120 ձիու ուժի:
ՇԱՆՔԱՐԿԵԼՆԵՐ.	ՐՐ. ԳԼԵԲՈՎ	Շոգեմեքենաներ մեծ արագու- թեան.
Նախաշաշկներ և ծրագրերի ձրի- արար.	Большая Садовая, 24.	7—100 (և շ.)

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԻՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Շոգեմեքենաներ կանոնադր և ուղղակի երթևեկություն ՄԱՐՍԵԼԻՑ ԴԵՄԻ ԲԱՌՈՒՄ, չորեք-
շաբթի օրերը, երկուշաբթի մի անգամ, չորեքշաբթի 9/21 յունվարից սկսած
ԵՒ ՓՈԽԱԳԱՐՁ

Բաթուսից Մարսել մտնելով Տրապիզոն, Սամսոն, և Կ. Պոլիս:	ԲԱՌՈՒՄԻՑ ՇՈԳԵՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԴՈՒՐՍ ԵՆ ԳԱԼԻՍ
Չորեքշաբթի, 30 յունվարի (11 փետրվարի) շոգեմեքենա ՍԻՐԿԱՍԻ ՆԱԽԱԳԻՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԲՕՇԵԼ	— 13/25 փետրվարի — ԱՆԱՏՈԼԻԱ — ԳԱՐԻԲ
— 27 փետրվարի (11 մարտի) — ՄԻՆԳՐԵԼԻԱ — ԺԻՐՈՒՆ	— 13/25 մարտի — ՍԻՐԿԱՍԻ — ԲՕՇԵԼ
և այլն, երկու շաբթի մի անգամ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ օրերը, 4 ժամին կեսօրից յետոյ:	
Տոմարների գները ուղղակի երթևեկության Բաթուսից ԴԵՄԻ Պարիզ իսկական գներից պակսեցրած են:	
Տեղեկությունների համար ճանապարհորդների և բեռների մասին թող բարեհաճեն գրվել ընկերության ագենտներին. ԲԱՌՈՒՄԻՍ Կ. Գարանիսին, Նաբերեմայա, Թիֆլիսի ՍՏԻԿԱ Կ. Վիկտոր ԴՄԻՏՐՈՒՆ, Միջին-փողոցում, նախկին գներայ ՏԵՐ-ԱՍԱՌՈՐՈՎԻ տանը, ԲԱՌՈՒՄ, Սամսոն Գլզմա փողոցին, Կոլիբրիակինսկայա հրապարակ, և ՆՈՎՈՐՈՍԻՑ- ՍՎԻՏԻ Կ. Լուի Բենդին:	7—10 (և շ.)

ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՆԵԼ	
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ	
Հետևեալ գրքերը:	
ԼԱԼՕ, Թիւրքահայերի կեանքից (սպառված)	5 Կ.
ԽՈՒՆԵՐ և նրա առաջն առնելու միջոցներ	5 "
ԱՅՆՏԵՐ ԵՒ ԱՅՆՏԵՐ, Գրիգոր Արծրունու	10 "
ԱՐՆԱԳԻՆ, ԼԵՐԻ (սպառված)	7 "
ՊՍԻԿ Լ. ԲԱՅՑ 2ՍԻԿ Լ., Լուսկիվիչի (սպառված)	5 "
ՀԱՅՐԵՆԱՍԵՐ ՏԻԿԻՆ	5 "
ՄՏԻԻ ՄՇԱԿԸ, Խ. Մալուսեանի	50 "
Տպագրվում է «ԼԻՐ ԹԱԳԱՌՈՐ», Ժողովրդական ընթերցանության համար Միևնուց յետևից լոյս կը տեսնեն և ուրիշ գրքեր ժողովրդական ընթերցանության համար:	
Գրվել այս հասցեով. Թիֆլիս, Խ. Մալուսեան:	3—3

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ ԵՊԻՍԿՈՓՈՍ ՍԵՂԱԿԱՆՅՈՒՆԻ

Մասն առաջին. ՀԱՍ ՈՒ ՉԸՀԱՍ

Մասն երկրորդ ԼՈՒՆՈՒՄՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Գերազատել եպիսկոպոսի այս աշխատության մեջ հետադարձ է՝ 1) Աման
թևան խորհուրդը և նրա մասին կանոնադրությունը հիմնադրված ժամանակներ
2) նոյնը քրիստոնեայ եկեղեցու մեջ: Այդ ընդհանուր տեսությունից յետոյ՝ հեղինակ
գրաւոր և միակ նպատակն է ցոյց տալ հայոց եկեղեցու կանոնադրությունը աման
կան խնդիրների վրա:

Կիրքը ծախվում է Թիֆլիսի կենտրոնական գրավաճառանոցում:
Գինը, առանց ճանապարհածախսի, 1 ռուբլի: 2—7

UNE FRANÇAISE DÉSIRE UNE PLACE DE GOUVERNANTE,
DES LEÇONS.

ФРАНЦУЗЕНКА желает имѣть мѣсто гувернантки или уроки.
АДРЕСЪ: Лористъ-Меликовская (Почтовая) улица, магазинъ ДУБЕЛИРА, граверъ
заведеніе, на РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТЫ „МПАКЪ“.

ՄԻ ՖՐԱՆՍԻԱՆԻ ԶԻՅԱՆԿԱՆ ԶԻՅԱՆԿԱՆ (զուգեկանական) պաշ-
կամ դասեր ունենալ:

ՀԱՍՏԵՆ. Պատի փողոց, ԳՈՐԵԼԻՐԻ մագալին: 2—3

ՄԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ Զալալյուկից, որը եկել է Թիֆլիս, կամենում է
լիսում որ և է զործ ունենալ խանութներում, գրասենյակներում և այլն, թե՛
պէս զործակատար և թե՛ որպէս գրագիր: Գիտէ ռուսերէն խոսել, կարդալ և գրել,
գիտէ հայերէն և թուրքերէն լեզուները: Ցանկացողները երկուսուսուրկ վարձելու
բարեհաճեն թողնել իրանց հասցեները Մշակի՝ Խմբագրատանը: 2—3

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԽՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԿԵԱՆԻ

(Կուկիա, վարձարար արձանի հանդէպ)

Հի. անդերին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՍՏԵՆ. ԲՐԸ

ՆԱԽԱՍԱՐԿԵԱՆ—9—11 ժ. վերաբուժական (և ատամնացալի) սիֆիլիսի և աչքացալի
ՌՈՒԿՎՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երկխայոց և կանանց ց.
ԿԻՆ-ԲՈՒՇԿԻ ՆԱԽԱՍԱՐԿԵԱՆ—11 1/2—12 ժ. կանանց և երկխայոց ց.
ԿԻՆ-ԲՈՒՇԿԻ ՄՈՒՐԱՐԻՍԿԱՅԱ—12—12 1/2 ժ., կանանց և ներքին ց.
ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԹ—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի ց.
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12 1/2—1 ժ. ներքին և երկխայոց ց.

ԵՐԵՎԱՆԻՆԵՐԸ

ԳԱՌՄՍՍԿԻ—5—6 1/2 ժ. կաշուի ցաւերի, սիֆիլիսի և վերաբուժական.
ՓՈՒԿԻՆԵԱՆ—5—6 ժ. ներքին, երկխայոց և ջրային ց. (էլեկտրաերապալա):
ՆԱԽԱՍԱՐԿԵԱՆ—6—7 ժ.

Վճար—50 Կ.: Համալսարանի (կանսիլիումի) համար առանձին:
Հերթակալ բժիշկ—երեկ. ժ. 9-ից մինչև առ. ժ. 7-ը:

Հիւանդանոցի վերատեսուց բժշկապետ Նախարարեան

ԻԳՎԱԿԱՆ ԳԻՄՆԱԶԻԱՅԻ 8-րդ ԴԱՍԱՍԱՆ ՄԻ ԱՇԿԱՐՏՈՒԶԻ ցանկ
նում է դասեր ունենալ. կարող է պատրաստել զինավորակ ստորին դասարանների հ-
մար, մինչև 4-րդ, նոյն դասարաններ. Թող աշակերտահիներ հետ կարող է կրկն-
թիւներ անել, համաձայն է պարտաւել և հայոց լեզուից: Հասցէն հարցնել Մշակի
Խմբագրատանը: 2—5

ВЫСОЧАЙШЕ
ТОВАРИ-
МЕХАНИЧЕСКАГО И ЧУ-
УТВЕРЖДЕННОЕ
ЩЕСТВО
ГУННО-ЛИТЕЙНАГО ЗАВОДА
БЕЛЛИНО-ФЕНДЕРИХЪ
ВЪ ОДЕССѢ.

Складъ и производство сельско-хозяйственныхъ и
водскихъ машинъ и орудій, какъ-то:

Постоянныхъ паровыхъ машинъ и котловъ разныхъ системъ и силъ, Мукомольныхъ
мельницъ и всякаго рода принадлежностей къ нимъ. Щеретовыхъ, вальцовыхъ поставовъ
крупосѣкъ, буратовъ и всякихъ другихъ мельничныхъ машинъ системы Г. Даверио. Лесор-
пильныхъ станковъ съ пилами. Конныхъ молотилокъ, и приводовъ, вѣялокъ, соломорѣзокъ,
кукурузныхъ молотилокъ—ручныхъ, конныхъ и паровыхъ Прессовъ для винограда и сѣна.
Маслобоекъ, брандспойтовъ и пасовъ. Конныхъ граблей «Голинсвортъ».
Производство котельныхъ работъ и отливка изъ чугуна и мѣди.
Выполнение всякаго рода заказовъ для паровыхъ вальцовыхъ мельницъ, винокурен-
ныхъ, пивоваренныхъ, сахарныхъ и другихъ заводовъ, вагоны для конножелезныхъ дорогъ.
Складъ локомотивовъ, паровыхъ молотилокъ, конныхъ молотилокъ со штифтовыми ба-
рабанами и конныхъ приводовъ извѣстной фирмы Клейтонъ и Шутлиортъ въ Линкольнѣ,
и Вѣнѣ.
Главный складъ жатвенныхъ машинъ и косилокъ «Желѣзная рама» и «Континенталь»
Джонстона.

Единственный складъ вальцовыхъ станковъ
Г. ДАВЕРИО въ Цюрихѣ.

Заводъ имѣетъ свой собственный эллингъ для постройки пассажирскихъ и буксирныхъ
пароходовъ, паровыхъ катеровъ, баржъ и проч. и принимаетъ заказы на поднятіе на эллингъ
судовъ для исправленія или окраски подводныхъ частей и ихъ корпусовъ.

Агентъ въ Ростовѣ н.Д. Г. Я. Золотухинъ, Никола-
евскій пер. д. Арт. Яблокова, противъ Реальнаго учи-
лица кв. № 8.

45—100 (и շ.)